

Brussels Pershuis vaak verhuisd

De pas verenigde journalisten en persdirecteuren werden zich al vrij snel bewust van de noodzaak over een ruimte te beschikken om samen te komen. Ze zouden daar tevens de kantoren van de bijstandskassen kunnen vestigen, biljart spelen en op een comfortabele manier een glaasje drinken. Maar alleen een beroepsvereniging had de juridische bevoegdheid om onroerend goed te kopen. Daarom werd in 1914 door enkele Brusselse journalisten de Beroepsvereniging van de Belgische Pers (BBP) opgericht. De Eerste Wereldoorlog vertraagde het plan voor de oprichting van een Pershuis. Op het einde van de vijandelijkheden slaagde de BBP erin het Duitse huurcontract van de Deutsche Club over te nemen. Die bevond zich op de eerste verdieping van **het appartement Vanderborgh Frères aan de Schildknaapstraat**.

De club beschikte over een biljarttafel, een vleugelpiano en bijzonder gerieflijk meubilair. Banketten, recepties en ontvangsten van buitenlandse collega's maakten er een druk bezochte plek van. Zeker omdat de beperking op het gebruik van alcohol, opgelegd door de recente wet-Vandervelde, niet van toepassing was in een privéclub.

In 1920 bood het Pershuis onderdak aan tien verenigingen: de BBP, de ABP en zijn Brusselse afdeling, het Consortium van Dagbladdirecteuren, de Mutualiteitsvereniging van de Belgische Pers, het Vakverbond van de Informatiepers, het verbond van de socialistische journalisten, de Bond van de Katholieke Journalisten en die van de liberale journalisten. Twee jaar later kwamen daar nog de Federatie van de Provinciale Dagbladdirecteuren en de Beroepsunie der Sportjournalisten bij, evenals het Instituut voor Journalisten. In 1926 was het Consortium van Dagbladdirecteuren er niet meer, maar wel de Unie van de Economische en Financiële Dagbladers.

Residence Palace, 1930

Maar de huur werd te duur voor de BBP, die in 1930 besloot met haar hele hebben en houden in te trekken in de splinternieuwe Residence Palace van architect Michel Polak. Het was het eerste grote appartementsgebouw in Brussel in ge-

Illustratie Regie der Gebouwen

dwongen mede-eigendom, een vernieuwend concept in een moderne en prachtige architectuur. Het appartementsgebouw lag echter te ver van het centrum en de bezoekersaantallen daalden drastisch. Daarom werd het Pershuis drie jaar later verplaatst naar het mooie herenhuis van de baronnen Hamoir aan de Markiesstraat, vlakbij het voorplein van de Sint-Michiels- en Sint-Goedelekedraal.

Een zwaard van Damocles hing boven dit Pershuis: de geplande spoorwegverbinding tussen het Noord- en het Zuidstation. Het herenhuis was schitterend ingericht, kende een grote toeloop en bood onderdak aan een tiental verenigingen: nog steeds de BBP, de ABP met zijn Brusselse afdeling en de Mutualiteitsvereniging van de Belgische Pers, maar ook de Pensioenkas van de ABP, de Verzekering van de Dagbladers (een ziekteverzekering), de Toekomst van de Journalist (pensioenen), Hulp aan de Journalist (kas voor bijstand en leningen), het Instituut voor Journalisten en de Vereniging van de Buitenlandse Pers in België.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog stond het Pershuis voornamelijk in functie van hulp aan journalisten in nood, want er was besloten vanaf 5 september 1940 en zolang de bezetting duurde alle nationale journalistieke activiteit te staken. Het hulpsysteem werd door collaborerende journalisten verklikt, maar de verantwoordelijken voor de solidariteitsacties konden vluchten en de afdeling Brussel verschool zich in een clandestien lokaal aan de **Grétrystraat**, dat door de stad Brussel ter beschikking was gesteld.

Van Korte Boterstraat tot IPC

In 1945 vertrok het Pershuis uit het Hôtel Hamoir, dat afgebroken zou worden voor de spoorwegverbinding. Er werd voorlopig verhuisd naar de **Guldenhoofdstraat**, in de buurt van het stadhuis. De plannen om zich in het nieuwe centrale station te vestigen mislukten, want de noodzakelijke werken voor de Wereldtentoonstelling van 1958 in Brussel waren al in aantocht. De regering en de NMBS stelden vervolgens twee oude huizen voor aan de **Korte Boterstraat**, waarvan één een uitgang had aan de Grasmarkt. De nieuwe zetel van het Pershuis werd ingehuldigd door koning Boudewijn, op 4 juni 1956. De gebouwen boden in 1966 onderdak aan niet minder dan 27 persverenigingen: tien beroepsverenigingen, twaalf gespecialiseerde en vijf politieke verenigingen.

In 1974 wilde de regering de rol van Brussel als zetel van de Europese instellingen bevestigen en op een waardige wijze de talrijke buitenlandse journalisten ontvangen die aangetrokken waren tot dit nieuwe machtscentrum.

De twee huizen Korte Boterstraat (n°4-6) zijn nu in handen van Waalse Gewest. Foto AJP

Foto AJP

De minister van Buitenlandse Zaken wenste de oprichting van een groot internationaal perscentrum (**International Press Center, IPC**), aan de **Karel de Grotelaan** nummer 1, in de schaduw van het Berlaymontgebouw, het centrum van de Europese Gemeenschap.

In dit nieuwe gebouw, dat aan een grote verzekeringsmaatschappij toebehoorde, vestigden zich buitenlandse persagentschappen, de Brusselse kantoren van verschillende Belgische en buitenlandse kranten en radio- en televisieomroepen. Het agentschap Belga nam er een hele verdieping in beslag. Maar omdat er nog lege lokalen overbleven, drong de regering aan en bood ze een subsidie aan opdat de Belgische verenigingen de Korte Boterstraat zouden verlaten en zich op de eerste verdieping van het IPC zouden vestigen. Dat gebeurde in 1974, tot grote spijt van vele journalisten die de gemoedelijke sfeer van het oude Pershuis misten.

Intussen fuseerden in 1978 de ABP en de BBP tot de AVBB – een fusie die officieel werd in 1979. En terwijl het aura van het Brusselse Pershuis verminderde, ontstonden er elders in het land andere Pershuizen: dat van Luik in 1976, in Bergen in 1980, in Antwerpen in 1987 en in Charleroi in 2000.

Van Steenkoolkaai naar Residence Palace

Omdat de huur en de bijkomende kosten van het IPC echter te hoog werden in verhouding tot de bescheiden middelen van de AVBB, werd in 1994 besloten naar de **Steenkoolkaai 9b** te verhuizen.

Op dat moment huisden daar behalve de AVBB ook de Erkenningscommissie, het Instituut voor Journalisten, de Belgische Foto- en Filmpers en de Toekomst van de Journalist.

Steenkoolkaai 9b is nu een informatiecentrum voor jongeren geworden. Foto AJP

Als overtuigde Europeaan koesterde evenwel ook premier Guy Verhofstadt de droom van een Internationaal Perscentrum in de Europese wijk. Hij drong er dan ook fel op aan dat ook de AVBB zich daar zou vestigen. Na lange onderhandelingen, gezien de zeer hoge huurprijs, werd een

akkoord bereikt. En zo kwamen de journalisten in maart 2002 opnieuw terecht in de lokalen van de **Residence Palace**, die ze hadden verlaten in 1933. Gerenoveerd en omgebouwd tot een kantoren- en vergaderzalencomplex met restaurant, werd het niet langer als verafgelegen beschouwd, zoals het geval was in de jaren '30.

Foto Regie der Gebouwen

Eigenaars!

Langzaam groeide het idee om een nieuw Pershuis op te richten, maar nu volledig in eigendom van de journalistenverenigingen. Een financiële constructie werd mogelijk gemaakt dankzij het kapitaal van de Journalisten Auteursrechtenmaatschappij (JAM), die haar eigen huis heeft verkocht, een herenhuis dat door de grote prijsstijgingen op de onroerendgoedmarkt aardig wat opbracht. Op die manier kon in 2010 een oud industrieel gebouw in het centrum van Brussel worden aangekocht, voor de helft voor rekening van de JAM en voor de andere helft voor die van de VVJ en AJP.

Foto Lieven Van Assche

Het gebouw, dat uit 1920 dateert, bevindt zich aan de **Zennestraat nummer 21**. Eerder bevonden zich daar een taverne en een bedrijf voor onderhoud van industriële machines. Het nieuwe Pershuis, met zijn mooie voorgevel en zijn art deco inkom (die gerestaureerd zullen worden), zijn vier verdiepingen en zijn 1250 vierkante meter, zal de deuren openen in 2012. Behalve voor de verenigingen die mede-eigenaar zijn, zal er ook plaats zijn voor het Instituut voor Journalisten, de Erkenningscommissie, meerdere vergaderzalen en een aanpasbaar auditorium met 85 plaatsen. Vanuit architecturaal oogpunt wordt het een renovatie die het industriële karakter van de ruimte intact laat en er moderne materialen en een moderne inrichting aan toevoegt. Het pand wordt milieuvriendelijk en energiezuinig. En als er journalisten zouden verdwalen in deze populaire wijk in volle ontwikkeling, dan kan de industriële schoorsteen van rode baksteen, die aan het gebouw grenst, altijd als herkenningspunt dienen.

G. L.

Bronnen :

► Lionel Bertelson, journaliste, van Stephane Brabant.
En verschillende nummers van het tijdschrift *Journalistes*.